

СИЛАБУС
освітнього компоненту ОК 20
ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ

Назва дисципліни:	Фінанси, гроші та кредит
Рівень вищої освіти:	Початковий (короткий цикл)
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	071 Облік і оподаткування
Освітньо-професійна(Освітньо-наукова) програма:	Облік і оподаткування
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=860
Рік навчання:	2
Семестр:	4 (весняний)
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	екзамен
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра обліку і оподаткування
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Вербицька Вікторія Іванівна, к.е.н., доцент
Контактний телефон:	(057) 738-77-86
E-mail:	verbytska@i.ua

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи знань щодо загальних закономірностей розвитку сучасних фінансових і грошово-кредитних відносин суспільства.

Предмет: теоретичні та методологічні основи, методичні положення організації фінансово-грошового та кредитного процесів держави та сучасного суспільства.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- надання майбутнім фахівцям знань щодо сутності та функцій категорій «фінанси», «гроші», «кредит», зміст основних теорій грошей, поняття грошового обігу, монетарного та фінансового ринків, грошових та валютних систем, основ кредитних, розрахункових, валютних, податкових та бюджетних відносин;
- формування теоретичної бази щодо грошово-кредитних і фінансових інструментів;
- оволодіння практикою використання грошово-кредитних і фінансових інструментів в бізнесі та в системі регулювання економіки України.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

Економічна теорія, Історія економіки та економічної думки, Макро- та мікроекономіка, Податкова система

Компетентності, яких набуває здобувач:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку та оподаткування або у процесі подальшого навчання, що вимагає застосування положень і методів економічних наук та може характеризуватися комплексністю, певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

ФК04. Вміння застосовувати знання з організації та функціонування фінансової та податкової системи України у професійній діяльності для розрахунків і сплати податків, зборів і обов'язкових платежів юридичних та фізичних осіб.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПР2. Вміти демонструвати знання і навички щодо збору, обробки та аналізу інформації з різних джерел

ПР4. Розуміти місце і значення облікової, податкової, фінансової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері економічної відповідальності підприємств

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин
1	ЛК. Сутність та еволюція грошей. Функції грошей. Грошовий обіг та грошова система.	4
	ПР Грошовий обіг та грошова система.	2
	СР Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм.	4
2	ЛК Історія фінансів та фінансових відносин, функції фінансів. Фінансові моделі.	4
	ПР Основні поняття та категорії фінансів	2
	СР Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями	4
3	ЛК. Фінансова система і фінансова політика.	2
	ПР Фінансові системи держав світу.	2
	СР Фінансове право. Розвиток фінансового законодавства в Україні	4
4	ЛК Державні фінанси. Державний бюджет, доходи та видатки державного бюджету. Державний кредит. Податкова система.	6
	ПР ВВП як основний показник фінансової стабільності держави	2
	ПР Доходи та видатки державного бюджету	2
	СР Види державного боргу і методи його фінансування	4
5	ЛК Фінанси суб'єктів господарювання	3
	ПР Моделювання беззбиткової діяльності підприємств	2
	СР Економічна сутність прибутку. Розподіл та використання прибутку на підприємстві	4
6	ЛК Страхування як ланка фінансової системи	2
	ПР Визначення розміру страхових платежів та страхових відшкодувань	2
	СР Валютний ринок: суть та структура, чинники, що визначають кон'юнктуру валютного ринку	4
7	ЛК Сутність кредиту та його функції. Кредитна система. Грошова кредитна політика.	3
	ПР Фінансові взаємовідносини підприємств та банків	2
	СР Стадії та закономірності руху кредиту на мікро- і макрорівнях.	4
	Підготовка до іспиту	30
Разом	ЛК	16
	ПР (ЛР, СЗ)	16
	СР	28

Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною і нормативною літературою (конспектування, тезування, складання реферату тощо);
- відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями і комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (розв'язання програмних завдань).

Система оцінювання та вимоги:

Конкретизація, деталізація критеріїв та системи оцінювання з урахуванням специфіки освітнього компоненту здійснюється на основі загальних критеріїв, наведених у СТБНЗ 7.1-01:2019 «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_7_1_02_new.pdf) та СТБНЗ-90.1-02:2023 «Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_90.1-022.pdf).

Методи та форми оцінювання:

- усний контроль (опитування);
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- метод самоконтролю;
- екзамен;
- реферати;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- виконання та захист практичних робіт;
- стандартизовані тести.

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі,

але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Екзамен проводиться після вивчення всіх тем дисципліни і складається здобувачами вищої освіти в період екзаменаційної сесії після закінчення всіх аудиторних занять

2 До екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт передбачені навчальним планом з дисципліни:

- були присутні на всіх аудиторних заняттях (лекції, семінари, практичні);
- своєчасно відпрацювали всі пропущені заняття;
- набрали мінімальну кількість балів за поточну успішність (не менше 36 балів, що відповідає за національною шкалою «3»);

Якщо поточна успішність з дисципліни нижче ніж 36 балів, здобувач вищої освіти має можливість підвищити свій поточний бал до мінімального до початку екзаменаційної сесії.

3 Оцінювання знань здобувачів при складанні екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

4 Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньозважена оцінка, що враховує загальну оцінку за поточну успішність і оцінку за складання екзамену.

5 Розрахунок загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни проводиться за формулою:

$$PK^{екз} = 0,6 \cdot K^{поточ} + 0,4 \cdot E,$$

де $PK^{екз}$ – підсумкова оцінка успішності з дисциплін, формою підсумкового контролю для яких є екзамен;

$K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю (за 100-бальною шкалою);

E - оцінка за результатами складання екзамену (за 100-бальною шкалою).

0,6 і 0,4 – коефіцієнти співвідношення балів за поточну успішність і складання екзамену.

6 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

6.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

6.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

6.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

7 Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів.

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни визначається згідно зі шкалою, наведеною в таблиці 2.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
			Оцінка	Критерії
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Тимохова Т.Б. Фінанси, гроші та кредит. К.: Кондор, 2019. 592 с
2. Кремень О.І., Кремень В.В. Фінанси. К. Центр навчальної літератури. 2018, 416 с.
3. Меглаперидзе А. Фінанси : навчальний посібник. К. Центр навчальної літератури. 2019, 416 с.
4. Онищенко В.О., Бережна А.Ю., Пащенко Л.О., Чичкало-Кондрацька Б. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні). Центр навчальної літератури. К., 2019. 600 с.
5. Щетинін А .І. Гроші та кредит : підручник. К. :Центр навчальної літератури. 2019, 163 с.
6. Міжнародні фінанси : підручник / під ред. Макаренко М., Д'яконова І. К. :Центр навчальної літератури. 2019, 548 с.
7. Божидарник Т., Божидарник Н. Валютні операції. К. : Центр навчальної літератури. 2019, 698 с.
8. Довгань Л., Бедринець М. Фінанси підприємств. К.: Центр навчальної літератури. 2019, 292 с.
9. Сич Є., Ільчук В., Гавриленко Н. Ринок фінансових послуг : навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури. 2019, 428 с.
10. Коваленко Д.І., Венгер В.В. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика. навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2018. 578 с.
11. Тарасенко І. О. Фінанси підприємств : підручник / І. О. Тарасенко, Н. М.Любенко. К. : КНУТД, 2017. 360 с.
12. Вербицька В.І. Сучасні інформаційні технології в управлінні фінансами. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій : монографія / Є.А. Карпенко, О.В. Карпенко, А.І. Мілька [та ін.]. Полтава : ПУЕТ, 2021. 410 с. С. 48–54.
13. Фінанси підприємств : підручник / О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук. К. : ЦНЛ, 2019. 504 с.
14. Теорія фінансів : підручник / П.І. Юхименко, В.М. Федосов, Л.Л. Лазебник ; за ред. В.М. Федосова, СІ. Юрія. К. : Центр навч. л-ри, 2018. 576 с
15. Сунцова С.О. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2018. 488 с.
16. Гроші та кредит : навч. посіб. / І. М. Михайловська, К. Л. Ларіонова. Львів : Новий Світ.2000, 2016. 432 с.
17. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с. Серія «Бізнес. Економіка. Фінанси».
18. Кравчук О. М., Лещук В. П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2020. 504 с.
19. Бандурка А. М. Гроші і кредит : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2018. 380 с.
20. Вовчак О. Д. Гроші та кредит : навчальний посібник / О. Д. Вовчак, І. Є. Бучко, З. Р. Костак. – К. : Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
21. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Ч. 1. Гроші. / Шевчук І.Л., Ставерська Т.О., Жилиякова О.В. та ін. . Х. : Видавець Іванченко І.С., 2018. 271 с.
22. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острог: Видавництво Національно- го університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
23. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. Посібник. 3-е видання. К. : Центр учбової літератури, 2019. 352 с.
24. Вербицька В.І., Білов Л.О. Фінансові ресурси як елемент управління. *Перспективи розвитку обліку, контролю та фінансів в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів*: Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 90-річчю з дня заснування Харківського національного технічного

- університету сільського господарства імені Петра Василенка, 30 жовтня 2020 року / редкол.: Т.Г. Маренич [та ін.]; ХНТУСГ. Х.: «Стильна типографія», 2020. С.190-192
25. Вербицька В.І. Запровадження європейського законодавства в фінансову сферу України. Проблеми та перспективи розвитку підприємництва: Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 27 листопада 2020 року). Х.: ХНАДУ. 2020. 424 с. С.18-20.
26. Вербицька В.І., Бредіхін В.М. Напрямки розвитку ринку кредитування в сучасних умовах України. *Комунальне господарство міст Серія: Економічні науки*. Том 2 № 155 (2020) С. 34-40.
27. Фінанси: навч. посібник / С. А. Кузнецова, В. М. Вареник, М. М. Вакулич. Дніпро : Дніпровський університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 384 с.
28. Вербицька В.І., Якушкіна В.Р., Осадчий Д.Ю. Фінансова глобалізація: сучасні риси. Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід [Електронний ресурс] : матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 10 листопада 2022 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2022. 494 с. С. 405-407 <http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/>

Додаткові джерела:

1. дистанційний курс:
<https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=860>
2. <http://www.rada.gov.ua>.
3. <http://www.kmu.gov.ua>.
4. <http://www.balance.dp.ua>.
5. <http://www.voby.com.ua>.
6. <http://www.factor.kharkov.com>.

Розробник (розробники)
силабусу навчальної дисципліни,
к.е.н., доц.

Вікторія ВЕРБИЦЬКА

Гарант освітньої програми,
к.т.н., доц.

Юрій КОСТЕНКО

Завідувачка кафедри
обліку і оподаткування,
к.е.н., доц.

Тетяна КОВАЛЬОВА